

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

29 november 2007

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2008**

BELEIDSBRIEF

**Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel
Beleidsprioriteiten 2007-2008**

VERSLAG

**namens de Verenigde Commissies voor Economie, Werk en Sociale Economie
en voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door de heer Koen Van den Heuvel
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie:

Voorzitter: mevrouw Trees Merckx-Van Goey.

Vaste leden:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Roland Van Goethem, John Vrancken;
mevrouw Martine Fournier, de heer Jan Laurys, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Koen Van den Heuvel;
de heer Louis Bril, mevrouw Annick De Ridder, de heer Hans Schoofs;
mevrouw Anissa Tamsamani, de heren Joris Vandenbroucke, Bart Van Malderen.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Katleen Martens, de heren Jan Penris, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heer Dirk de Kort, de dames Cindy Franssen, Kathleen Helsen, de heer Frans Peeters;
de heren Patrick De Klerck, Jaak Gabriels, mevrouw Vera Van der Borgh;
mevrouw Caroline Gennez, de heren Chokri Mahassine, André Van Nieuwkerke.

Toegevoegde leden:

mevrouw Vera Dua;
de heer Gino De Craemer.

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, de heer Leo Pieters;
de dames Cathy Berx, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;
de dames Stern Demeulenaere, Laurence Libert, de heer Hans Schoofs;
de heer Dirk De Cock, mevrouw Anissa Tamsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;
de heren Paul Delva, Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heer Luc Martens;
de heer Karlos Callens, de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke;
de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen, Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;
de heer Kris Van Dijck.

Zie:

15 (2007-2008)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 tot 5: Amendementen
- Nr. 6-A: Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
- Nr. 6-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 6-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
- Nr. 6-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
- Nr. 6-E: Verslag namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
- Nr. 6-F: Verslag namens de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
- Nr. 6-G: Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
- Nr. 6-H: Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
- Nr. 6-I: Verslag namens de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie
- Nr. 6-J: Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- Nr. 6-K: Verslag namens de Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen

Zie ook:

12-A (2007-2008)

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen + Erratum

13 (2007-2008)

- Nr. 1-A: Algemene toelichting
- Nr. 1-B: Toelichting per programma

14 (2007-2008)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2007-2008)

- Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

1428 (2007-2008)

- Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

Blz.

I. Toelichting door mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel.....	4
II. Bespreking	8
III. Indicatieve stemming	15
Bijlage: Lijst van afkortingen	17

DAMES EN HEREN,

De Verenigde Commissies voor Economie, Werk en Sociale Economie en voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie hebben op hun vergadering van 28 november 2007 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2008 besproken.

De bevoegdheden met betrekking tot wetenschap en innovatie hebben, voor wat de behandeling in de Verenigde Commissies betreft, betrekking op de volgende bepalingen:

Bevoegdheden van de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming

Afdeling I Programma VH

Bevoegdheden van mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel

Artikel 12 (begrotingsprogramma EC, EE, EF)

Afdeling I Programma VG

Samen met dit ontwerp werd ook hoofdstuk 4 ‘Wetenschap en innovatie’ van de beleidsbrief Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel – Beleidsprioriteiten 2007-2008 (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1428/1*) besproken.

I. TOELICHTING DOOR MEVROUW PATRICIA CEYSENS, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP, INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL

Inleiding

In 2008 ligt de klemtoon op verdere continuïteit in het wetenschaps- en innovatiebeleid. Daarbij wordt gewaakt over een zo evenwichtig mogelijke verdeling van de bijkomende middelen over gericht en niet-gericht onderzoek. De bestaande financieringsinstrumenten worden verder versterkt. Er komen geen nieuwe financieringsinstrumenten bij. Hiermee wordt ingegaan op de aanbevelingen van zowel de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (het zogenaamde ‘evenwichtenadvies’ van juli 2007) en van de expertgroep onder leiding van professor Luc Soete. Deze laatste was belast met de doorlichting van het

Vlaams innovatie-instrumentarium en leverde haar eindrapport op 23 november 2007 op. De *minister* zegt uit te kijken uit naar een discussie ten gronde over dit rapport in de commissie begin 2008.

De begroting ‘wetenschap en innovatie’ stijgt in 2008 opnieuw. Na de structurele opstap van 59,45 miljoen euro in 2007 komt er in 2008 75 miljoen euro extra bij. Hierdoor wordt de ambitie van het Innovatiepact van 2003 gehonoreerd: dat voorziet in jaarlijkse structurele stijgingen van telkens 60 miljoen euro. De minister is er zich van bewust dat de driepersentnorm nog behoorlijk ver verwijderd is. Uit de cijfers van de meest recente editie van het Vlaams Indicatorenboek Wetenschap, Technologie en Innovatie blijkt dat de investeringen in onderzoek en ontwikkeling stelselmatig toenemen. Met 2,09 percent van het bruto binnenlands regionaal product zat Vlaanderen in 2005 boven het Europese gemiddelde, maar er is nog een lange weg te gaan. De overheidsinspanningen in 2006, 2007 en 2008 zijn dan ook belangrijke stappen in de goede richting. Daarnaast merkt de minister op dat de fiscale en parafiscale maatregelen die de federale regering heeft genomen ter bevordering van het wetenschappelijk onderzoek ongetwijfeld een extra impuls hebben gegeven. De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid heeft op vraag van haar voorganger trouwens een studieopdracht uitgeschreven voor het in kaart brengen en monitoren van de impact van de fiscale maatregelen op het Vlaamse O&O-landschap.

Overzicht nieuwe initiatieven en versterkte maatregelen

De klemtonen die met de bijkomende nieuwe middelen voor wetenschap en innovatie worden gelegd, richten zich voornamelijk op:

- de versterking van de onderzoeksomgeving via extra middelen voor Hercules, Methusalem en het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) en voor de realisatie van het actieplan onderzoekloopbaan;
- de versterking van innovatie via O&O-bedrijfsprojecten;
- de versterking van samenwerking tussen bedrijfsleven en kennisinstellingen via onder meer de verhoging van de middelen van het Industrieel Onderzoeksfonds (IOF), de opstart van het Baekeland-programma voor intersectorale mobiliteit, en de verhoging van de betrokkenheid van het bedrijfsleven bij het IOF en het SBO-programma.

Internationale wetenschappelijke samenwerking

Voor het ondersteunen van de internationale wetenschappelijke samenwerking met prioritaire regio's en partnerlanden wordt een bijkomend budget ingezet van 2.100.000 euro. Hierdoor stijgt het totale beleidskrediet tot 3.465.000 euro. De internationale samenwerking zal in de eerste plaats gekanaliseerd worden via het FWO-Vlaanderen. De keuze van de partnerlanden moet beantwoorden aan de wetenschappelijke interesse van de Vlaamse onderzoeksgemeenschap. Flexibiliteit en focus op een beperkte set van goed gekozen thematische prioriteiten zijn daarbij cruciaal.

Het UNESCO-Trustfonds Wetenschappen is het belangrijkste instrument waarmee Vlaamse wetenschappelijke en technologische expertise wordt ingezet voor 'capacity building' in ontwikkelingslanden. Inhoudelijk ligt de klemtoon op water en duurzaam kustzonebeheer. De werking van het Trustfonds wordt momenteel internationaal doorgelicht en als de resultaten positief zijn, kan worden gestart met de voorbereiding van een nieuwe vijfjarige samenwerkingsovereenkomst.

Het Europese ERA-net VISION

Het ERA-net 'VISION' is een Europees samenwerkingsnetwerk van ministeries en agentschappen rond innovatiebeleid. Het heeft tot doel een Europees kennisplatform over innovatiebeleid uit te bouwen en te stimuleren. Internationale uitwisseling van wetenschappelijk onderbouwde relevante praktijken rond innovatiebeleid staat centraal. Hiervoor zullen vanaf 2008 projectoproepen worden gelanceerd die door de deelnemende landen gezamenlijk worden gefinancierd. In de loop van dit jaar zijn al enkele pilootprojecten opgestart.

Hierbij wordt uitgegaan van een jaarlijks bedrag van 350.000 euro. Deze middelen worden voor het eerst uitgetrokken in de begroting 2008.

Actieplan 'Menselijk kapitaal voor wetenschap, technologie en innovatie'

Met het Europese Handvest voor Onderzoekers en de Gedragscode voor de Rekrutering van Onderzoekers als leidraad, wordt een actieplan uitgewerkt ter versterking van het menselijk kapitaal voor wetenschap,

technologie en innovatie. Onderzoekers zijn immers onze belangrijkste grondstof.

Met dit actieplan wordt gestreefd naar een transparante en duidelijke structuur in de loopbaanontwikkeling van onderzoekers. Het actieplan zal begin 2008 worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Inhoudelijk zal de klemtoon vooral liggen op:

- het opstarten van het Baekeland-programma, een pilootproject voor intersectorale mobiliteit van doctoraatsstudenten tussen het bedrijfsleven en de academische wereld;
- het harmoniseren van de beursstatuten tussen FWO-aspiranten en houders van IWT-specialisatiebeurzen;
- de uitbouw van een 'tenure track'-systeem voor academische onderzoekers. Hiermee wordt de mogelijkheid geboden om beloftevolle postdoctorale onderzoekers gedurende een periode van vijf jaar een tijdelijke aanstelling te geven in het ZAP-kader (Zelfstandig Academisch Personeel) alvorens een beslissing valt over een definitieve aanstelling in dat kader.

Voor de uitvoering van dit actieplan wordt een budget van 8.170.000 euro uitgetrokken in de begroting 2008.

Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek

Het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen van 4 april 2003 en het Flexibiliseringsdecreet van 21 april 2004 voorzien in de versterking van het projectmatig wetenschappelijk onderzoek (PWO) in het kader van de opleidingen van het hoger professioneel onderwijs van één cyclus.

Hiertoe krijgen de Vlaamse hogescholen jaarlijks twee subsidie-enveloppen. Enerzijds een enveloppe voor de generieke ondersteuning van het projectmatig wetenschappelijk onderzoek, namelijk 3.000.000 euro, anderzijds een subsidie-enveloppe voor de projecten zelf ten bedrage van 6.000.000 euro.

In 2008 wordt 500.000 euro aan bijkomende middelen uitgetrokken op voorwaarde dat aanvaardbare performantiecriteriën in de regelgeving voor het financieringsmechanisme worden ingebouwd.

In totaal wordt in 2008 dus een bedrag van 9.500.000 euro gebudgetteerd voor het Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek.

Instellingen voor postinitieel onderwijs

De onderzoeksactiviteiten van instellingen voor postinitieel onderwijs hebben geen directe toegang tot de reguliere Vlaamse financieringskanalen voor onderzoek, terwijl deze instellingen nochtans internationaal toonaangevend onderzoek verrichten.

Om hieraan te remediëren wordt het budget in 2008 met 1.000.000 euro opgetrokken. De hierbij geboden ondersteuning is in de eerste plaats bestemd voor het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) en de Vlerick Leuven Gent Management School.

Versterking van de onderzoeksbetrokkenheid van de academische opleidingen aan de hogescholen

Het academiseringsproces van de hogescholen is noodzakelijk voor de uitbouw van de Vlaamse onderzoeksruimte.

Het budget wordt opgetrokken met 1.500.000 euro tot 6.500.000 euro. In 2009 wordt met een bijkomende stijging van 1.000.000 euro de kruissnelheid bereikt.

Het Methusalem-programma

Met een stijging van 5.000.000 euro in 2008 wordt het groeipad gevolgd dat bij de opstart van het Methusalem-programma was voorzien. In totaal staat volgend jaar een budget van 15.194.000 euro ingeschreven. Voor 2009 is een laatste stijging met 5.000.000 euro voorzien.

Bijkomende ZAP-mandaten

Na een eerste verhoging met 1.500.000 euro in 2007, wordt in 2008 nog eens bijkomend 1.500.000 euro uitgetrokken voor bijkomende mandaten voor Zelfstandig Academisch Personeel. Een gelijkaardige operatie is voorzien in 2009, zodat tegen dan 45 tot 60 bijkomende ZAP-mandaten gerealiseerd zullen zijn.

Industrieel Onderzoeksfonds (IOF)

Momenteel wordt het IOF doorgelicht als voorbereiding op een definitieve regeling. Belangrijk aandachtspunt wordt de betrokkenheid van het bedrijfsleven.

Voor 2008 wordt een bijkomend budget van 5.000.000 euro uitgetrokken. Hierdoor komt het totale budget op 16.699.000 euro. Deze middelen worden in de eerste plaats aangewend voor projecten en postdoctorale mandaten.

Vlaamse Raad voor het Wetenschapsbeleid

De dotatie aan de Vlaamse Raad voor het Wetenschapsbeleid (VRWB) stijgt met 200.000 euro tot 749.000 euro.

De bijkomende middelen zullen worden ingezet voor de organisatie van een reflectiekamer bestaande uit een aantal internationale experts op het vlak van het wetenschaps- en innovatiebeleid. Deze reflectiekamer zal jaarlijks een advies uitbrengen over het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid en de inbedding ervan in de internationale context.

Toegepast biomedisch onderzoek met een primair maatschappelijke finaliteit

In 2008 stijgt het budget voor het steunprogramma 'Toegepast Biomedisch Onderzoek met een Primair Maatschappelijke Finaliteit (TBM)' met 1.000.000 euro tot 6.000.000 euro.

Het FWO-Vlaanderen

Naast het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) is het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO) de tweede pijler voor de financiering van het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek aan de Vlaamse universiteiten.

Er wordt dan ook een bijkomende subsidie van 2.700.000 euro uitgetrokken om het aantal postdoctorale mandaten en het slaagpercentage bij de postdoctorale onderzoekers stapsgewijs te verhogen.

De totale subsidie aan het FWO-Vlaanderen bedraagt in 2008 117.182.000 euro.

In de loop van volgend jaar zal met het FWO-Vlaanderen ook een nieuwe vijfjarige beheersovereenkomst worden afgesloten. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn maximale transparantie, internationalisering van de evaluatieprocedure en een grondige hervorming van de wetenschappelijke commissies teneinde beter te kunnen inspelen op de huidige structuur van het wetenschappelijk onderzoek en het groeiende interdisciplinaire karakter van projectaanvragen.

‘Big Science’

In het kader van de toegang tot internationale onderzoeksfaciliteiten wordt er door de instellingen die deze faciliteiten beheren een steeds toenemende institutionele ondersteuning gevraagd aan de leden uit de betrokken lidstaten.

Deze institutionele ondersteuning dekt een deel van de toenemende logistieke en operationele kosten en onderhoudsactiviteiten van deze internationale onderzoeksinstellingen. Het FWO-Vlaanderen draagt hierin bij, onder meer door het ondersteunen van gespecialiseerd personeel en specifieke kosten verbonden aan het door het FWO-Vlaanderen gesteund onderzoek.

De subsidie aan het FWO-Vlaanderen hiervoor stijgt van 1.502.000 euro tot 2.273.000 euro in 2008. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan een aanbeveling van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid om de ondersteuning voor dit soort van onderzoek een structureel karakter te geven.

De bevordering van technologietransfer en onderzoek door instellingen van hoger onderwijs

Het fonds voor de bevordering van technologie-transfer en onderzoek door instellingen van hoger onderwijs (Tetra) ontstond in 2003 als gevolg van de hervorming van het (succesvolle) fonds voor de ondersteuning van het onderzoek aan de Vlaamse hogescholen. Het stijgende aantal aanvragen werd in eerste instantie niet gecompenseerd door stijgende middelen, maar een inhaalbeweging werd intussen ingezet.

Zo wordt het budget voor Tetra in 2008 verhoogd met 1.500.000 euro. Het totale krediet bedraagt 8.899.000 euro. De betrokkenheid van het bedrijfsleven zal zoveel mogelijk worden verhoogd, de aanbevelingen van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid indachtig.

De Bijzondere Onderzoeksfondsen voor de universiteiten (BOF)

Een bijkomende subsidie van 2.500.000 euro wordt ingeschreven voor de Bijzondere Onderzoeksfondsen voor de universiteiten.

Investeringsuitgaven door het Vlaams Instituut voor de Zee

Momenteel is er geen financiële ruimte voorzien voor substantiële investeringsuitgaven door het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ). De logistieke ondersteuning van de mariene onderzoeksgemeenschap is nochtans een belangrijke taak van het VLIZ. Dit omvat het aanbieden van vaartuigen en onderzoeksinstrumentarium aan boord van onderzoeksschepen en het aanbieden van logistieke ondersteuning aan land.

Vanaf 2008 wordt jaarlijks een investeringsbudget van 1.100.000 euro aan het VLIZ toegekend. Hiermee komt er ruimte voor de bouw van een nieuw onderzoeksschip ter vervanging van de Zeeleeuw én voor de aankoop van bijkomende opslagruimte op de VLIZ-site in Oostende.

Herculesstichting – Financiering van (middel)zware onderzoeksapparatuur

Voor de instelling van een financieringsmechanisme voor middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur, het zogeheten ‘Herculesmechanisme’ werd in de begroting 2007 een bedrag van 5.000.000 euro uitgetrokken.

Naast dit initiële bedrag wordt voorzien in een aanvullend bedrag van 10.000.000 euro voor de Herculesfinanciering in 2008. Twee derde van het budget gaat naar middelzware infrastructuur, een derde naar zware infrastructuur.

Het Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum (IMEC)

De jaarlijkse werkingssubsidie aan het Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum (IMEC) wordt toegekend conform de beheersovereenkomst 2007-2011. Artikel 5 van dit addendum stelt dat de toelage aan IMEC vanaf het werkingsjaar 2008 wordt opgetrokken met 4.375.000 euro.

Hiernaast wordt de toelage vanaf 2008 jaarlijks vermeerderd met de gezondheidsindex.

De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek

Met de VITO wordt binnenkort een nieuwe vijfjarige beheersovereenkomst afgesloten voor de periode 2008-2012. Het budget voor de algemene werking stijgt in 2008 met 1.746.000 euro, het budget voor de uitvoering van referentietaken met 2.244.000 euro. Deze laatste situeren zich vooral in de domeinen leefmilieu en energie. Uitgangspunt voor de stijging is dat de referentietaken aan volle kostprijs moeten worden vergoed. Hiermee wordt de historische onderfinanciering van deze referentietaken rechtgetrokken.

Bedrijfsprojecten

Directe steun aan O&O-bedrijfsprojecten wordt in Vlaanderen toegekend door het IWT. Binnen het IWT wordt een onderscheid gemaakt tussen O&O-bedrijfsprojecten en het kmo-programma.

De ondersteuning van kwalitatieve hoogstaande O&O-bedrijfsprojecten die worden voorgesteld door de ondernemingen zelf, blijft een belangrijke beleidsprioriteit en hiervoor worden opnieuw aanzienlijke bijkomende middelen ingezet. Het budget stijgt in 2008 structureel met 20 miljoen euro. In 2007 was er al een stijging met 17 miljoen euro voor O&O-bedrijfsprojecten en 6 miljoen euro voor competentiepolen. Dit is volledig in lijn met het evenwichtenadvies van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid van juli 2007.

Specialisatiebeurzen

Het budget voor de IWT-specialisatiebeurzen stijgt in 2008 met 1.705.000 euro. Dit budget omvat het geheel aan financiële middelen die tijdens de academiejaren

2006/2007 en 2007/2008 nodig zijn voor het beheer en de uitbetaling van de beursbedragen en de daaraan gekoppelde projectkostenvergoeding.

Vlaamse deelname aan de Europese Programma's (VCP-werking)

Ten slotte wordt voor de verdere uitbouw en optimalisering van het Vlaams Contactpunt (VCP) uitgegaan van een krediet van 60.000 euro. Het VCP is een samenwerkingsverband tussen het departement EWI en het IWT. Deze middelen worden aangewend om Vlaamse onderzoeksgroepen en bedrijven te ondersteunen bij het verder realiseren van hun onderzoeks- en innovatieactiviteiten via transnationale samenwerking. Het Vlaams Contactpunt fungeert als een centraal loket dat instaat voor de basisdienstverlening aan de potentiële deelnemers aan Europese programma's.

II. BESPREKING

De heer *Frank Creyelman* zegt dat de beleidsbrief duidelijker gestructureerd is dan het beleid zelf. Als nieuweling is het niet gemakkelijk om de weg te vinden in de stortvloed aan afkortingen, instituten en programma's die met wetenschap en innovatie te maken hebben. Volgens de kranten zou dat ook een van de conclusies van het rapport Soete zijn. Volgens dat rapport is het Vlaams innovatie-instrumentarium weliswaar volledig maar vaak onthutsend complex, in die mate dat slechts insiders of expert-subsidiologen een volledig inzicht hebben in het volledige gamma aan instrumenten.

Samen met de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid stelt de spreker vast dat er aanzienlijke inspanningen moeten worden geleverd om tegen 2010 de Lissabonnorm van 1 percent voor de overheid te halen. Als gevolg van onder andere het wegvallen van eenmalige kredieten daalt het overheidsaandeel in onderzoek en ontwikkeling van 0,73 naar 0,68 percent van het bbp. Dat is op Italië en Ierland na het slechtste van Europa en Vlaanderen zal tot 2010 600 miljoen euro extra moeten investeren om de norm te halen. De jaarlijkse stijging van 60 miljoen euro zoals vastgelegd in het Innovatiepact, is inderdaad te laag. De VRWB pleit voor meer middelen en voor het aanwenden van eventuele begrotingsmeevallers voor onderzoek en ontwikkeling. Op basis van de elf prioritaire kernindicatoren voor de opvolging

van het Innovatiepact, bevindt Vlaanderen zich in de middenmoot van de Europese Unie. In vergelijking met de eerste invulling van die elf kernindicatoren in 2005 verliest Vlaanderen terrein zowel op de totale O&O-intensiteit als inzake publieke O&O-investeringen. Daarbij komt nog dat de EU geen al te optimistisch beeld geeft voor Europa. Vlaanderen mag zich bijgevolg niet tevreden stellen met een plaats in het midden van het Europese peloton.

De fractie van de spreker is uiteraard voorstander van een competitief en evenwichtig wetenschaps- en innovatiebeleid waarmee Vlaanderen zich kan positioneren in een mondiale kenniseconomie. Dat is een absolute vereiste om de welvaart en het welzijn te behouden en te versterken. In die zin is het aanvaarden van de Lissabondoelstelling een stimulans geweest om de overheid en de bedrijven te laten investeren in O&O. Vlaanderen kan er dus best alles aan doen om de norm te halen en het advies van de VRWB te volgen.

Stijgende budgetten betekenen dat de fondsen ook goed moeten worden gebruikt. Het dossier van de Mercator I toont aan dat het niet altijd het geval is, ten minste als De Morgen gelijk heeft. Twee jaar geleden kocht de Vlaamse Regering een onbemand stratosfeervliegtuigje van de firma NV Verhaert Design & Development voor meer dan 11 miljoen euro, exclusief btw. In allerijl werd een kapitaalverhoging van het VITO van 18 miljoen euro goedgekeurd. Het toestel dat aangedreven zou worden door zonne-energie, zou dienen voor het opsporen van olievervuilers, voor het zoeken naar geschikte locaties voor gsm-masten, voor 'precision farming'. De eerste missie zou het fotograferen van het Vlaamse grondgebied zijn.

Het toestel werd in 2004 gepresenteerd als een Vlaamse uitvinding. In werkelijkheid zou minister Van Mechelen een schaalmodel te zien hebben gekregen van een Brits spionagevliegtuig, de Zephyr I. Die was eigendom van de multinational QinetiQ, die deels in handen is van de Amerikaanse Carlyle Group, een van de grootste spelers in het militaire industriële wereldje. QinetiQ is ondertussen hoofdaandeelhouder geworden van Verhaert Design & Development. Het Britse bedrijf gebruikte de Vlaamse knowhow en centen voor de verdere ontwikkeling van de Zephyr, een spionagevliegtuig dat wordt ingezet in oorlogsgebied. Zo zou het momenteel in Irak gebruikt worden.

De spreker heeft niets tegen innovatieve ontwikkelingen in de defensiesfeer. Het is echter natuurlijk niet de bedoeling om met Vlaamse kennis en centen buitenlandse bedrijven rijker te maken. De taak van de overheid bestaat erin om waardevolle initiatieven te steunen die door de overheid zelf gesteund worden.

De spreker vraagt zich af of de zaken wel juist voorgesteld zijn en vooral wat de meerwaarde is van de niet onaanzienlijke investering. In hoeverre bestaat de Mercator? Is het toestel al gebouwd of moet het nog gebouwd worden? Als het bestaat, bevindt het zich in Vlaanderen? Als het niet bestaat, zijn er dan nog bijkomende investeringen nodig om het project te concretiseren? Weet de minister wanneer de Mercator voor het eerst zal vliegen of blijft het bij een luchtspiegeling? In hoeverre was minister Moerman destijds op de hoogte van het bestaan van de Zephyr I voor de ondertekening van het contract tot aankoop van de Mercator I? Was de minister destijds op de hoogte van de overnameplannen van QinetiQ door Verhaert Design & Development? Wat zijn de consequenties van het feit dat de uitvinder, in tegenstelling tot wat werd gedacht, geen Vlaams bedrijf is? De spreker verwacht geen onmiddellijk antwoord van de minister maar zal hierover een vraag om uitleg indienen.

Het voorbeeld toont alleszins aan dat er met de fondsen voor O&O doordacht moet worden omgesprongen. De Lissabonnorm is belangrijk en een goede stimulans voor meer investeringen in O&O. Anderzijds mag de norm geen fetisj zijn. Ierland scoort zeer slecht als het op publieke investeringen aankomt, maar is toch een van de landen waar naar wordt opgekeken als economisch voorbeeld. Dat bewijst dat fiscale stimuli minstens even belangrijk, zo niet belangrijker zijn dan investeringen en subsidies.

Een van de andere doelstellingen van de Lissabonagenda is de beschikbaarheid van hooggekwalificeerd talent en de groei van het aantal onderzoekers. Als Vlaanderen een van de topregio's voor O&O-talent wil worden, is het creëren van een aantrekkelijke onderzoeksomgeving alleen niet voldoende. De loonkosten moeten ook competitief zijn op internationale schaal. Daar heeft Vlaanderen zelf weinig troeven in handen en het moet op het federale vlak marchanderen. De al dan niet komende staatshervorming zal op fiscaal vlak minimaal die bevoegdheden in Vlaamse handen moeten brengen wil het op lange termijn zijn kenniseconomie voort kunnen uitbouwen en meer

onderzoek en vooral meer onderzoekers aantrekken. De regionalisering van de vennootschapsbelasting is voor de fractie van de heer Creyelman het absolute minimum minimorum.

Omdat zijn fractie geen goed oog heeft in de afloop van de staatshervorming, vraagt de spreker welke initiatieven de minister zal nemen om haar nieuwe federale collega's te bewerken om verdere fiscale stimuli in te voeren voor bijvoorbeeld het aantrekken van onderzoekers. Een algemeen fiscaal gunstig klimaat is beter dan allerlei programma's zoals Odysseus en Methusalem. Als Vlaanderen er nog niet in slaagt om voldoende wetenschappers aan te trekken, zou het er minstens voor moeten zorgen dat de Vlaamse wetenschappers hier blijven en nog belangrijker dat het onderwijs voldoende wetenschappers aflevert.

Ondanks de vrij grote inspanningen van de laatste jaren, blijft het aantal wetenschap- en technologiegediplomeerden al jaren hetzelfde. Hoewel de Vlaamse twintigers vrij hoog geschoold zijn, zelfs in internationaal perspectief, blijft het aandeel van hogere diploma's wiskunde, wetenschappen en technologie relatief laag. Er is nu al, zowel aan de universiteiten als in het bedrijfsleven, in sommige domeinen een gebrek aan jonge wetenschappers. Aangezien de competitiviteit van de economie staat of valt met die kennisintensieve en hoogtechnologische bedrijven zou dat een belletje moeten doen rinkelen. De budgetten voor wetenschapsinformatie en popularisering van wetenschap en technologie blijven echter status quo ten opzichte van 2005 en 2006. De subsidie aan de stichting FTI Technopolis daalt zelfs. Dat is nochtans een van de belangrijkste propaganda-instituten.

De spreker betreurt dat want popularisering van wetenschap en technologie is een investering die op lange termijn de toekomst van de kenniseconomie moet veiligstellen. De popularisering van wetenschap en technologie mag dan belangrijk zijn. Er moet eveneens een betere samenwerking komen met de onderwijssector zodat niet alleen de praktische kennis maar ook de theoretische kennis in het domein wordt gepromoot. Een studie stelt vast dat de theoretische kennis ondermaats is. Als er geen gevolg gebreed wordt aan de popularisering is alles een maat voor niets.

Ook op het vlak van investeringen in risicokapitaal scoort Vlaanderen niet al te best. Met de 0,031 procent van het bbp moet Vlaanderen in de EU alleen Italië, Polen, Tsjechië en Griekenland achter zich laten. Ook op dat punt is er al jaren geen verbetering.

De spreker geeft wel toe dat een aantal nieuwe maatregelen nog niet te zien zijn in de cijfers. Toch noopt het tot enige ongerustheid.

In het verlengde daarvan wordt in Vlaanderen ook minder geïnvesteerd in startende, beloftevolle ondernemingen. In andere landen geraken bedrijfsleiders van een nieuwe onderneming veel gemakkelijker aan financiële ondersteuning. Het ARKImedesfonds en het Vlaams Innovatiefonds moeten daaraan verhelpen. Zijn er al cijfers bekend over de effecten van die initiatieven?

De minister wil kmo's ondersteunen bij het indienen van internationale octrooiaanvragen. Daarvoor stelt de minister een bedrag van 500.000 euro beschikbaar. In Vlaanderen worden er te weinig octrooien genomen. Als het gebeurt, is dat voornamelijk door grote internationale bedrijven. Dat is blijkbaar niet alleen wegens de complexiteit van de dossiers, maar ook wegens de financiële kosten. Bijgevolg is het een goede zaak dat de minister de kmo's zal steunen, maar de spreker is niet zeker of de fondsen voldoende zullen zijn.

De heer *Koen Van den Heuvel* vindt de integrale beleidsbrief heel positief. De derde trap van het trappenmodel van mevrouw Sally Martin behelst innovatie, ondernemerschap en internationalisering. Het is belangrijk daarop in te zetten.

Op vlak van de financiële innovatie-inspanningen scoort Vlaanderen boven het gemiddelde. Dat is echter onvoldoende als Vlaanderen een topregio wil zijn. Het gaat om momenteel om iets meer dan twee percent, zowel voor de bedrijven als voor de overheid. Bij de bedrijfsinvesteringen is er een spits van een aantal bedrijven. Zonder Janssen Pharmaceutica bijvoorbeeld daalt het percentage drastisch. Dat is een precare situatie, die natuurlijk nog wel in andere landen geldt, in Finland met Nokia bijvoorbeeld. Vlaanderen moet zijn eieren niet te veel in één mand leggen. De inspanningen van de overheid is ongeveer twee derde van de doelstelling. Vlaanderen doet bijkomende inspanningen met elk jaar 75 miljoen euro extra.

Bij budgettaire meevallers zou het FFEU eerst 125 miljoen euro krijgen. Blijft er nog iets over voor innovatie?

Minister *Patricia Ceysens* zegt dat het afgesproken is, maar dat de budgetgrootte natuurlijk nog niet dui-

delijk is. Ze zal erop toezien dat de afspraak wordt nageleefd.

De heer *Koen Van den Heuvel* is blij met die afspraak. Ook de volgende regering moet streven naar de één percent. Van bij de start van de regering was duidelijk dat de cumulatieve inspanningen onvoldoende zouden zijn om dat percent te halen tegen het einde van de regeerperiode, ook omdat de Vlaamse economie groeit.

De adviezen van de VRWB hebben hun verdienste maar blijven op vele vlakken op de vlakte. Het advies stelt dat de basis goed is en dat de instrumenten moeten worden versterkt. Dat is een pleidooi voor een status quo zonder kritische reflectie. De spreker hoopt dat de minister ambitieuzer is. De doorlichting van het innovatie-instrumentarium door professor Soete biedt meer informatie en reflectie. Het lid moedigt de minister aan om het advies te stofferen of meer durf aan de dag te leggen. De minister zegt dat het instrumentarium volledig is. Maar eigenlijk is het te complex, daardoor komen de kmo's te weinig aan bod. De spreker kijkt uit naar de bespreking van het rapport-Soete in de commissie.

Een tweede kwestie die de VRWB aankaart, is de verdeling tussen gericht en niet-gericht onderzoek. De VRWB beargumenteert een evenwicht. De industriële sector stelt dat in vraag en toont Europese vergelijkingen met landen waar gericht onderzoek een groter percentage krijgt. De sector pleit ervoor om de kennis te valoriseren. Hoe denkt de minister daarover?

Niemand is er bij gebaat als de norm gehaald wordt, maar de middelen niet op een goede manier aangewend worden. Er moet voldoende absorptiecapaciteit zijn om dat op een goede manier te besteden.

De minister zegt dat Methusalem 5 miljoen euro meer krijgt maar in de tabel van de betalingskredieten staat 8 miljoen euro. Wat is het verschil? Is er een betalingsachterstand? Zal de minister het actieplan menselijk kapitaal voor wetenschap, technologie en innovatie uitgebreider toelichten op een ander moment? Plant de minister nog nieuwe initiatieven voor gendergelijkheid? De minister start een contactpunt op voor innovatief aanbesteden. Dat is een goed idee. Professoren zien dat als het middel om kennis vanuit de overheid te stimuleren. Zal de minister daar extra aandacht voor hebben?

Het rapport-Soete besteedt veel aandacht aan kmo's. Het bevat een innovatieplan voor kmo's. Vlaanderen is een kmo-land, het innovatiebeleid van de overheid staat of valt met de kmo's. Het komt erop aan hen te betrekken bij de kenniscentra. De minister verhoogt het budget van het IWT met 20 miljoen euro. Hoe ziet ze dat voort evolueren? Komen er nieuwe impulsen om de kmo's dichter te betrekken bij de kenniscentra, eventueel met een specifiek instrumentarium? Zij lijden onder de complexe structuur van het huidige instrumentarium.

De heer *Bart Van Malderen* merkt dat in Vlaanderen een belangrijk debat over innovatie woedt. Hij is zeer tevreden met het rapport-Soete omdat het duidelijk weergeeft waar de parlementsleden de voorbije weken de nadruk proberen op te leggen. Vlaanderen beschikt over een breed innovatie-instrumentarium maar dat kent heel wat problemen met afstemming en efficiëntie. Dat gebrek aan afstemming vergroot allicht de absorptieproblemen.

Vlaanderen is inderdaad te veel in zichzelf gekeerd. Het zou de blik naar buiten moeten richten. De kmo's zijn de ruggengraat van de economie. Om de economie te transfereren van een efficiëntiegedreven economie naar een innovatiegedreven economie, zullen de kmo's de nodige dynamiek moeten leveren. De spreker heeft al herhaaldelijk gepleit tegen afhankelijkheid van een aantal grote bedrijven, die niet gecontroleerd worden door Vlaanderen en gemakkelijk kunnen verhuizen, een grote hap uit het innovatiebudget meenemend.

Een belangrijke conclusie is dat alleen maar meer middelen niet volstaan. Los van de onzekerheid over een staatshervorming, moet Vlaanderen beter presteren. Een andere vaststelling is dat fiscale maatregelen alleen ook niet zaligmakend zijn. Om de oprichting van kmo's te stimuleren zijn subsidies allicht beter. Algemene lastenverlagingen kunnen wel een gunstig klimaat scheppen, maar om te sturen is selectiviteit nodig. Ook de VRWB zegt dat fiscale maatregelen een deel van het pakket vormen, maar dat er concrete engagementen tegenover moeten staan.

De Lissabondoelstelling en de Barcelona-norm bepalen het innovatiebeleid. De doelen zijn nog lang niet bereikt. Er is zelfs zowel procentueel als in absolute bedragen een daling. Dat valt te betreuren. De oorzaken ervan zijn genoegzaam bekend. Als Vlaanderen een topregio wil zijn, zijn bijkomende inspanningen

nodig. Europa is trouwens niet het meest geschikte referentiekader. Europa boert achteruit ten opzichte van de rest van de wereld en binnen Europa verslechtert de positie van Vlaanderen.

Bij de bespreking van de adviezen van de VRWB drukten de vertegenwoordigers van de VRWB hun ongerustheid uit over de hervorming van de raad naar een strategische adviesraad wetenschapsbeleid. Hoe evolueert dat dossier? Kan de minister een timing geven?

Het rapport-Soete pleit ervoor om het aspect van innovatie dat het Herculesfonds behartigt, niet te zwaar uit te bouwen op vlak van administratieve omkadering. Hoe evolueren de overheadkosten van het fonds?

Bij de 75 miljoen euro extra voor O&O wordt de focus gelegd op de ondersteuning van het bedrijfsleven. De achterstand ten opzichte van de Barcelona-norm is immers nog groter dan die van de overheid.

De LRM krijgt 2,6 miljoen euro, merkt de spreker op. Staat de toekomst van die maatschappij vast?

De minister neemt het advies over evenwicht tussen gericht en niet-gericht wetenschappelijk onderzoek over. Zal ze dat evenwicht verder nastreven?

De initiatieven voor meer diversiteit bij onderzoekers hebben succes, het aantal vrouwen is verdubbeld. Dat is een pluim voor mevrouw Moerman.

In het rapport-Soete wordt te weinig gesproken over het innovatief aanbesteden. De Vlaamse overheid kan via haar aanbestedingen een belangrijke rol spelen. De minister pleit voor een 'toolbox'. Wanneer zal dat gerealiseerd worden? Men zou ook innovatieve aanbestedingsprojecten steunen. Komt men bij screening van wat opgestart moet worden, dan niet altijd per definitie te laat?

De heer *Dirk De Cock* zegt dat door de herstructurering van de professionele bacheloropleiding de opdracht van de docenten op het vlak van wetenschappelijk onderzoek substantieel toegenomen is. Resulteert die ruimere onderzoeksopdracht in meer innovatie in de ondernemingen en in de economie? Wie controleert dat? Op welke manier is dat zichtbaar?

De werkzaamheidsgraad moet in Vlaanderen 70 percent bedragen in 2010. De mannelijke werkzaam-

heidsgraad zou in 2006 al boven die Lissabondoelstelling zitten met 71,5 percent. Allicht is het dan voor de vrouwelijke werknemers nog niet zo. Welke algemene werkzaamheidsgraad haalt Vlaanderen in 2006 en 2007? Hoe komt het dat er nog een verschil is tussen de werkzaamheidsgraad van mannen en vrouwen. De 50-plussers zijn langzaam maar zeker hun schade aan het inhalen. Hoe langzaam en hoe zeker gebeurt dat?

Mevrouw *Laurence Libert* is samen met haar fractie tevreden dat de inspanningen voor innovatie en onderzoek in 2008 zullen toenemen. Het is goed dat de bijkomende middelen op een evenwichtige manier verdeeld worden over de diverse vormen van onderzoek en innovatie, dat er aandacht is voor het onderwijs en dat de inspanningen voor het strategische basisonderzoek alsook de overheidsbijdrage aan het industriële onderzoeksfonds verhoogd zullen worden. De academische opleidingen aan de hogescholen zullen daarenboven meer middelen krijgen. Anderzijds wordt ook het budget voor onderzoek en ontwikkeling in bedrijfsprojecten verhoogd met 20 miljoen euro. Het budget voor het Tetra-fonds zal ook toenemen.

Het innovatiebeleid staat voor belangrijke keuzes, energie vormt daar een belangrijk onderdeel van. De Vlaamse economie is relatief energie-intensief. Dat betekent dat er zeer sterke inspanningen moeten worden geleverd om tot een reductie van de CO₂-uitstoot te komen. Dat kan evenwel negatieve economische gevolgen hebben. Het innovatiebeleid zou volgens de fractie van de spreker meer ingezet moeten worden om de economie in een minder energie-intensieve richting te sturen. Dat betreft niet enkel het stimuleren van onderzoek in hernieuwbare energiebronnen, maar ook het ondersteunen van innovatie in economische activiteiten waarin minder energie wordt gebruikt of waar de mogelijkheden voor energiebesparing het grootst zijn tegen de laagste kost. Is de minister het daarmee eens en plant ze acties in die richting?

Het FWO is een financieringskanaal voor fundamenteel onderzoek. De middelen die uit de Vlaamse begroting aan het FWO worden toegekend, zijn vooral bestemd voor de financiering van onderzoeksmandaten en projecten. Onderzoeksprojecten worden ingediend door promotoren verbonden aan de Vlaamse universiteiten. Voor de beoordeling van de voorstellen werkt het FWO met wetenschappelijke commissies. Vaak wordt het bedrag dat de promotoren voor de uitvoering van een project aanvragen

door het FWO gereduceerd. Op basis van welke criteria gebeurt dat? Wordt aan de onderzoekers meegedeeld om welke redenen? Beschikken de indieners over de mogelijkheid om nog tijdens de procedure daarop te reageren en hun voorstel aan te passen? Hoe kunnen onderzoekers reageren op beslissingen van het FWO als ze die als onterecht beschouwen?

Mevrouw *Sabine Poleyn* weet dat het bijzondere onderzoeksfonds (BOF) minimum 3,5 percent van de middelen moet besteden aan bilaterale projecten. De vroegere beperkte lijst van partnerlanden zoals China, Chili en Hongarije wordt opgeheven. Er worden strategische samenwerkingsverbanden gepland met een aantal andere landen. Waarom is de vroegere lijst opgeven? Een van de blijvende knelpunten bij de financiering van het hoger onderwijs is de plaats van de humane wetenschappen in de financiering van het onderzoek. Minister Vandenbroucke heeft aangekondigd het VLIR-voorstel voor een aanpassing van de verdeelsleutel van het BOF nader te bekijken samen met de minister. Zijn er daar al plannen voor? De spreker spoort de minister aan om dat nader te bekijken. Dat probleem leeft sterk in de afdelingen humane wetenschappen van de universiteiten.

Mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* benadrukt de interesse van de twee commissies voor innovatie en wetenschapsbeleid. Ze beschikken over voldoende achtergrondinformatie voor een debat over de vele uitdagingen en de keuzes, vooral van het horizontale innovatiebeleid. In het regeerakkoord staat het voornemen een innovatiebeleidsplan op te stellen. De Vlaamse Regering heeft een document goedgekeurd in december 2005. De spreker verwacht daar meer van dan de in de beleidsbrief aangekondigde voortgangsrapportages. Innovatie mag niet tot de hoge technologie beperkt blijven, maar moet horizontaal alle beleidsdomeinen bestrijken. Misschien is het goed om een coördinerende minister van innovatie aan te stellen.

De spreker hoopt dat het innovatiebeleidsplan opnieuw op de agenda van de regering komt en dat het meer is dan het indexeren van de maatregelen. Innovatie is belangrijk voor alle beleidsdomeinen, voor onderwijs, voor de talentontwikkeling, voor de combinatie gezin-arbeid enzovoort. Mevrouw Merckx vraagt de minister te onderzoeken hoe innovatie extra gestimuleerd kan worden.

Om niet in algemene doelstellingen te vervallen, zijn de verschillende studies belangrijk. Ze bieden immers concrete doelen. Het is een excellente gelegenheid

om niet alleen de wetenschappelijke maar ook de ondernemerswereld erbij te betrekken. De bedrijfswereld wil meer concrete hulp. Misschien moet het parlement hen uitdrukkelijk horen zodat ze zich niet achtergesteld voelen op vlak van innovatie. Ook de clusters van de VRWB-studie rechtvaardigen een extra debat met de bedrijfswereld. Komt er voor het einde van de regeerperiode nog een decreet met het instrumentarium, het beleid en de rechtszekerheid op vlak van innovatie en wetenschapsbeleid? De bedrijfswereld, de wetenschappelijke wereld, de overheid hebben behoefte aan een rechtszeker kader met een financieel tijdspad. Recent zijn de innovatiemaatregelen vooral via het programmadecreet ingevoerd. Dat volstaat niet. De spreker is blij dat het nu niet het geval is.

Minister *Patricia Ceysens* antwoordt op de opmerkingen van de leden.

Ze beaamt dat het advies van de VRWB voorzichtiger was dan dat van professor Soete. Het zou goed zijn als de commissie in januari een aparte zitting wijdt aan het rapport. Het rapport zal de verdere maatregelen in deze regeerperiode domineren. Het blijft niet beperkt tot innovatie, maar heeft het ook over algemenere conclusies over de economie.

In de jaren 2006-2007 en 2008 zou de Barcelona-norm iets meer bereikt moeten worden. Of Vlaanderen een topregio is, hangt ook af van met welke regio's het vergeleken wordt. De cijfers pleiten tegen zelfgenoegzaamheid. De minister relateert de normen door ze inputnormen te noemen. In Vlaanderen is bijzonder weinig bekend over outputnormen. Professor Koenraad Debackere gaat in dat discours mee, de minister heeft hem dat trouwens gevraagd. Met de inputnormen koopt Vlaanderen zich een innovatiegeweten maar daar is geen behoefte aan, wel aan een harde oplevering van innovatie. De discussie moet dus meer gaan over wat de innovatie oplevert aan economische groei.

Er zijn heel wat acties om jongeren warm te maken voor ondernemen. Daarbij moet het aspect technologie voortdurend betrokken worden. De financieringsinstrumenten voor onder meer het risicokapitaal komen nog maar net op kruissnelheid. De resultaten zijn nog niet aan te tonen. Vlaanderen is niet gebaat bij teams met fantastische technologie maar zonder ondernemersvaardigheden. Het heeft ook geen zin om jonge mensen goede ondernemersvaardigheden bij te brengen zonder aandacht voor technologie.

Het actieplan voor wetenschapspopularisering besteedt ook aandacht aan diversiteit en gender. De aandacht voor meisjes en technologie blijkt ook vruchten af te werpen. Dat blijft ook een criterium bij de call voor wetenschapsinformatie. De budgetten voor FTI Technopolis dalen niet. Er loopt momenteel wel een doorlichting, die een en ander zal beoordelen.

De minister zal zich houden aan het regeerakkoord dat een evenwicht tussen de onderzoekstypes voorschrijft. Bij de beleidsbrief zit een tabel met de evolutie van de middelen. Rond de eeuwwisseling was het evenwicht tussen gericht en niet-gericht onderzoek 50-50. Daarna zijn de budgetten iets meer uit elkaar gegaan met een licht overwicht voor het gericht onderzoek. Als de trends voortgezet worden, zullen beide onderzoekstypes in evenwicht zijn tegen het einde van de regeerperiode.

Anderzijds is de minister niet blind voor de opmerkingen van Industrie Vlaanderen. Ze gelooft zelf in valorisatie. Op 28 november 2007 heeft ze het colloquium van de bouwsector onder de titel 'Mooi bedacht, nuttig toegepast' geopend. De titel verbindt de twee belangrijkste aspecten. Mooi bedacht slaat op de kennis, nuttig toegepast op de uiteindelijke implementatie. Het boort voort op de ideeën over output.

De bijkomende middelen voor de VRWB worden ingezet voor de organisatie van een reflectiekamer met internationale experts op het vlak van wetenschap en innovatiebeleid. Die reflectiekamer zal jaarlijks een advies uitbrengen over het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid en de inbedding ervan in de internationale context. Het rapport-Soete bestempelt het instrumentarium als te provincialistisch. Anderzijds is het gemakkelijk om nu, na 25 jaar, te zeggen dat het beleid een lappendeken is. Het is goed dat Vlaanderen gedurende 25 jaar maatregelen genomen heeft. Vlaanderen was er vroeg bij. De lappendeken is het resultaat van een zoektocht. Als er niets geweest was, zou de kritiek nog veel harder geweest zijn. Nu duidelijk is dat het instrumentarium onvoldoende toegankelijk is voor kmo's moet daar zeker op ingezet worden.

Vlaanderen vraagt aan de OESO om het Vlaams wetenschaps- en innovatiesysteem te internationaliseren. Dat past in de prestigieuze reeks 'OECD, innovation policy reviews'. Vlaanderen is dus echt bereid het provincialistische te overstijgen en meer internationaal te werken.

Met de 8 miljoen euro betalingskredieten voor Methusalem moeten naast de betalingen voor de initiatieven 2008 ook betalingen gebeuren die uit de verbintenissen 2007 volgen.

Er komt een contactpunt over innovatief aanbesteden bij het IWT. Dat zal sensibiliseren bij de verschillende departementen. De minister gelooft daar echt in. De overheid is vaak geen klant van kmo's. In het buitenland is dat dikwijls omgekeerd. Kleine innovatieve bedrijven kunnen daar groeien omdat de eigen overheid klant is. Ze putten daar grote trots uit en het geeft hun credits op internationale markten. Vlaanderen is daar te naïef in geweest, onder meer door de aanbestedingsregels.

Kmo's in innovatie betrekken is een belangrijk punt van het rapport-Soete. Tom Peters benadrukt voortdurend dat de kmo's het verschil zullen maken in de kenniseconomie. Duitsland staat op heel wat domeinen aan kop zowel op vlak van export als op vlak van innovatie. De Duitse kmo's hebben daar het verschil gemaakt.

Overheadkosten moeten overal een aandachtspunt zijn. Middelen moeten de doelstellingen dienen. Er is een kader nodig voor het beheer. Hercules mag dus zeker geen zware overheadkost vormen. Het krijgt 600.000 euro voor overheadkosten. De minister hoopt dat in 2008 nog wat te kunnen drukken, maar het blijft een aandachtspunt op alle vlakken.

Het is vooral minister Vandenbroucke die over de cijfers van de werkzaamheidsgraad beschikt. Minister Ceysens heeft ook een studie besteld die zeker voor de vrouwen de werkzaamheidsgraad in kaart brengt.

Klimaat en energie vormen overal een aandachtspunt. Misschien kan er in het kader van het innovatieve aanbesteden nog wat gebeuren. Ook het VITO is actief op dat vlak. Voorts is er ook de ecologiepremie. De bouwsector is gefrustreerd omdat hij voortdurend beschouwd wordt als een klassieke sector. Ook in die sector is er aandacht voor innovatie. Op vlak van energie heeft die sector een grote impact want hij bepaalt bijvoorbeeld het materiaalgebruik in nieuwe woningen. Hij implementeert nieuwigheden.

De VRWB heeft terecht een aantal clusters aangeduid. De minister wil wel bewaken dat het voldoende bottom-up blijft. Het beleid moet de clusters niet bepalen.

De lijst van landen waarmee BOF samenwerkte voor bilaterale projecten was vaak samengesteld vanuit

een internationale politieke dimensie. Voor de onderzoekers waren dat niet altijd de beste regio's om kennis mee te delen. Daarom wil de minister hun de keuze laten. De minister zal het VLIR-voorstel over de aanpassing van de verdeelsleutel met minister Vandenbroucke nader bekijken.

Wat de vragen over de werking van het FWO betreft, geeft de minister een omstandig antwoord.

De wetenschappelijke commissies van het FWO evalueren alle onderzoeksaanvragen op basis van wetenschappelijke criteria en onderzoeken of de aangevraagde budgetten voldoende verantwoord zijn voor de realisatie van het project. Zij houden hierbij rekening met het advies van de externe referees en de haalbaarheid van het project. De bedoeling is om zoveel mogelijk goede onderzoeksprojecten steun te verlenen met de beschikbare budgetten.

In de praktijk worden de budgetten van de beste onderzoeksprojecten (de zogenaamde projecten van eerste orde) niet of nauwelijks gereduceerd.

De budgetten van de reeks onderzoeksprojecten die in tweede orde (nog steeds zeer goede projecten) worden gerangschikt, worden gereduceerd maar in die mate dat het welslagen van het project niet in het gedrang komt. Dat geldt ook voor de onderzoeksprojecten in derde orde (zeer goede projecten die minder prioritair zijn). Deze laatste groep van projecten wordt enkel betaald indien er aan het einde van het werkingsjaar nog voldoende budget rest.

Er wordt aan de promotoren niet gevraagd een aangepast werkplan in te dienen, wel is het zo dat de wetenschappelijke commissies met het terugschrijven van het voorgestelde budget rekening houden bij de ex-post evaluatie.

Alle aanvragers kunnen aan het FWO feedback vragen met betrekking tot de beslissing van de wetenschappelijke commissies. Op dit ogenblik is er geen bezwaarprocedure, maar op basis van de ontvangen feedback, kan er het jaar nadien opnieuw een aanvraag worden ingediend.

De minister voegt er nog aan toe dat een en ander zal worden ingepast in de nieuwe overeenkomst met het FWO.

Het horizontale innovatiebeleid is inderdaad belangrijk maar niet altijd gemakkelijk te realiseren. Inno-

vatie moet een cultuur worden en geen hype blijven. De discussie blijft te beperkt tot de normen. In de eerste plaats denkt de minister aan onderwijs. Op 27 november 2007 was ze echter op een VRWB-colloquium over gezondheid en welzijn. Innoveren in gezondheid en welzijn gebeurt nog schoorvoetend. Innovatie betekent immers dat er andere stakeholders interessant en dus machtiger worden. Bij innovatie in economie bijvoorbeeld is er een nieuwe rol weggelegd voor de consument die de vraag bepaalt. In welzijn betekent het dat de gebruiker, de patiënt maar ook de oudere zelf veel sterker zal kunnen bepalen wat hij wil. De vraagsturing zal dan de aanbodsturing overtreffen. In economische marktmilieus is het al zo dat de klant de goederen bepaalt, maar in andere domeinen is dat nog een heel ander verhaal. Innovatie in energie, milieu en cultuur behoort zeker tot de mogelijkheden.

Het innovatiebeleidsplan vormt het centrale aanknopingspunt, zo niet blijft innovatie opgesloten in economie en wetenschap. Innoveren moet een cultuur worden in Vlaanderen.

Voor een nieuw decreet is de regeerperiode ver gevorderd. De minister zal de mogelijkheden voor een strategische adviesraad van naderbij bekijken. Ze vraagt tijd tot de jaarwisseling om daarover te beslissen.

III. INDICATIEVE STEMMING

De aan de verenigde commissies toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2008 worden bij indicatieve stemming aangenomen met 15 stemmen bij 10 onthoudingen.

De verslaggever,

De voorzitters,

Koen

Trees

VAN DEN HEUVEL

MERCKX-VAN GOEY

Monica VAN KERREBROECK

BIJLAGE:

Lijst van afkortingen

LIJST VAN AFKORTINGEN

bbp	Bruto binnenlands product
BOF	Bijzonder Onderzoekfonds
ERA-net	European Research Area Network
EWI	Departement Economie, Wetenschap en Innovatie
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven
FWO	Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek
IMEC	Interuniversitair Micro-Electronica Centrum
IOF	Industrieel Onderzoeksfonds
ITG	Instituut voor Tropische Geneeskunde
IWT	Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie
kmo	Kleine en middelgrote ondernemingen
LRM	Limburgse Reconversie maatschappij
O&O	Onderzoek en Ontwikkeling
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (Engels: OECD)
PWO	Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek
SBO	Strategisch Basisonderzoek
Tetra	Fonds voor de bevordering van technologietransfer en onderzoek door instellingen van hoger onderwijs
TBM	Toegepast Biomedische Onderzoek
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VCP	Vlaams Contactpunt
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VRWB	Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
ZAP	Zelfstandig Academisch Personeel